

ÇOK ACELE ve SÜRELİ

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/14404
7/14405
7/14406

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-2076
Konu : Soru Önergeleri

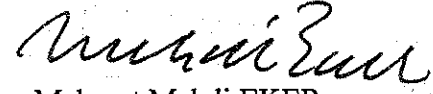
08.06/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 12.05.2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-23064 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/14404, 7/14405, 7/14406, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Akif PAKSOY'a ait 7/14407, Denizli Milletvekili Ali Rıza ERTEMÜR'e ait 7/14408, 7/14411, 7/14412, 7/14413, 7/14414, 7/14415, 7/14416, 7/14417, 7/14418 ve İzmir Milletvekili Canan ARITMAN'a ait 7/14409, 7/14410 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1.Görüş 7/14404, 7/14405, 7/14406 (7 sayfa)
- 2.Görüş 7/14407 (2 sayfa)
- 3.Görüş 7/14409, 7/14410 (8 sayfa)
- 4.Görüş 7/14408, 7/14411, 7/14412, 7/14413,
7/14414, 7/14415, 7/14416, 7/14417, 7/14418 (18 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Alim IŞIK

Kütahya Milletvekili

Esas No

:7/14404

Resmi internet sitesinde misyonunu *"Hayvancılık sektöründe piyasayı regüle edici bir rol üstlenmek, ülke hayvancılığını teşvik etmek suretiyle istikrarlı bir şekilde gelişmesine yardımcı olmak, üretimde kaliteyi artırmak, tüketiciye güvenilir ve ekonomik ürünler sunmak"*, vizyonunu ise *"Et üretiminde kalite ve istikrar, pazarda denge, sektördeki öncülüğünü sürdüren bir kuruluş olmak"* olarak tanımlayan Et ve Balık Kurumunun çalışmalarıyla ilgili olarak;

Soru 1) Et ve Balık Kurumu et piyasasının düzenlenmesine yönelik vizyonunu ve misyonunu, şimdiye kadar gerçekleştirdiği faaliyetleri dikkate alındığında yerine getirebilmiş midir?

Soru 2) Kurumun, ülkemizdeki üretim kalitesinin artırılması ve hayvancılığın geliştirilmesine yönelik ne gibi faaliyetleri olmuştur?

Cevap 1-2) Et ve Balık Kurumu 1952 yılında Kamu İktisadi Teşebbüsü olarak kurulmuş, ülke besi hayvancılığının ve bu sahada faaliyet gösteren özel sektörün gelişmesine çok büyük katkı sağlamıştır. Kurumun kurulduğu yıllarda büyükbaş hayvanlarda karkas ortalaması 80 kg. olup besicilik sadece yaz aylarında yaylaya dayalı olarak yapılmakta, etler gövde veya büyük parçalar halinde satılmakta, katma değeri yüksek ürünler yöresel usullerle üretilmekteydi. Kurumun uyguladığı politikalar sayesinde besicilik; yılın 12 ayına yayılmıştır. Ayrıca etlerin parçalanıp kalitelerine göre satılması, et marketlerin oluşumunun ve sayısının artması, et işlemede en son teknolojilerin kullanılması ve büyükbaş gövde karkas ortalamasının 200 kg.ın üzerine çıkması sağlanmıştır.

Et ve Balık Kurumu 1992 yılında özelleştirme kapsamına alınmış, 13 yıl özelleştirme kapsamında kalmış, 19 adet işletmesi satılmış, 3 adet işletmesi kapatılmış, 5 adet işletmesi ise başka kurumlara devredilmiştir.

Bazı bölgelerimizde özel sektör bu sahada yeterince yatırım yapamadığından 2005 yılında çiftçilerimize ve ülke hayvancılığımıza katkı sağlamak için Et ve Balık Kurumu, 7 adet işletmesi ile özelleştirme kapsamından çıkartılmış olup, Bakanlığımıza ilgili kuruluş olarak bağlanmıştır. Ağrı Et Kombinası 2006 yılında Et ve Balık Kurumu tarafından devir alınmıştır. İşyeri sayısı 8 âdete çıkmıştır.

Et ve Balık Kurumu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde kalan 5 adet kombinası ve diğer bölgelerdeki 3 adet kombinası ile piyasayı regüle ederek kasaplık hayvan üreticisine garanti pazar olmakta ve yerinde istihdama katkı sağlamakta, ayrıca, özel sektörün Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine bu alanda daha fazla yatırım yapması için örnek ve destek olmaktadır.

Soru 3) 2007 yılından bu yana sürekli düşüş trendinde olan hayvan sayısının artırılması ve hayvancılığın geliştirilmesi yönünde kurum tarafından ne tür politikalar geliştirilmiştir?

Cevap 3) Hayvancılığın geliştirilmesi kapsamında Et ve Balık Kurumu başta besicilerimize sürekli ve garanti pazar oluşturmak üzere besi işletmelerinin yüksek kapasiteyle faaliyet göstermesi sağlanmış olup bunun yanı sıra Bakanlığımız koordinatörlüğünde Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği, Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü ve T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğüne TAR-ET projesi hayata geçirilmiştir.

TAR-ET PROJESİ: 2006 yılında itibaren hayvancılığın desteklenmesine katkı sağlamak amacı ile Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki 28 ilde sözleşmeli besicilik modeli uygulaması başlatılmıştır. Proje ile 2007-2010 yılları arasında 43.449 hayvan projeye kaydedilmiş, bunlardan 24.284 adedi EBK tarafından kesilmiştir. TAR-ET projesine 3 yılda toplam 8.727.000 TL teşvik ödenmiştir.

Ayrıca Et ve Balık Kurumu 2009 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundan istisna olması ile birlikte Milli Savunma Bakanlığı ve çok sayıda kamu kurum ve kuruluşuyla sözleşme yaparak pazarını genişletmiş, %80 oranında erkek besi sığırtı satışı yapmak suretiyle besiciliğin cazip hale gelmesini sağlamıştır.

Soru 4) Kurumun Türkiye kırmızı et üretimindeki payı ne kadardır?

Cevap 4) Et ve Balık Kurumu'nun yıllar itibarı ile kırmızı et sektöründeki payı;

YIL	TÜRKİYE GENELİ KIRMIZI ET ÜRETİMİ (TON)	EBK KIRMIZI ET ÜRETİMİ (TON)	ORANI(%)
2007	576.386	7.195	1.25
2008	482.444	6.019	1.25
2009	482.444*	14.907	3,08

(*):2009 yılı TÜİK verileri henüz yayınlanmadığından 2009 yılı için; Türkiye geneli kırmızı et üretimi 2008 yılı verileri esas alınarak tahmini olarak hesaplanmıştır. Bu rakamlar ruhsatlı mezbahalarda yapılan kesimlerdir.

Soru 5)Son dönemde bu kuruma ait kombina, işletme ve benzeri tesislerden hangileri kimlere satılmış ya da devredilmiştir?

Cevap 5) Et ve Balık Kurumuna ait olan ancak çeşitli tarihlerde satılan veya devredilen kombinalara ait bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Et ve Balık Kurumunun Özelleştirilen ve Devredilen Kombina Bilgileri		
KOMBİNA	SATIN ALAN	SATIŞ TRH.
1-Afyon Et Kombinası	Özerler Holding A.Ş.	16.08.1995
2-Suluova Et Kombinası	Amasya Pancar Ekici.Koop.	16.08.1995
3-Malatya Et Kombinası	MALET Malatya Et Ür.A.Ş.	16.08.1995
4-Kars Et Kombinası	ÇELİKLER Turizm Ltd.Şti	01.08.1995
5-Elazığ Et Kombinası	ELAZIĞ Et Ür.End.Tes.A.Ş.	17.08.1995
6-Şanlıurfa Et Kom.	DEM-ET Demir Ent.Tes A.Ş.	18.08.1995
7-Tatvan Et Kombinası	TAT-ET Entegre Et San.A.Ş.	21.08.1995
8-Bayburt Et Kombinası	Nurtat Koloğlu A.Ş.	25.08.1995
9-Bursa Et Kombinası	ET-BA Bursa Ort.Girişim A.Ş.	29.08.1995
10-ERSAN A.Ş.	Erzincan Pancar Ekici.Koop.	31.08.1995
11-Kastamonu Et Kom.	Kastamonu Et Gıda A.Ş.	08.09.1995
12-Ağrı Et Kombinası	AĞ-ET Ağrı Ent.Tesis. A.Ş.	11.09.1995
13-Eskişehir Et Kom.	Çelikler Turizm ve Gıda San.	28.02.2000
14-Gaziantep Et Kom.	Gıda İnşaat San.Tic.A.Ş.	03.02.2000
15-Burdur Et Kombinası	Güçbirliği Gıda San Tic.A.Ş.	25.02.2000
16-Sivas Et Kombinası	Sivas Ticaret Borsası	21.02.2000

17-Ankara Et Kombinası	GİMAT (Arsası Satıldı)	01.08.1996
18-Kızıltepe Et Kombinası	Jan.Gn.K.lığına Devredildi	01.08.1996
19-Yüksekova Et Kom.	Jan.Gn.K.lığına Devredildi	01.03.1997
20-Trabzon Balık Mamülleri Fb.	Maliye Hazinesine Devredildi	08.07.1999
21-Fatsa Balıkçılık Fb	Samsun 19 Mayıs Ün. Devr.	31.11.2001
22-H.Paşa Et Kom.	DDY Gen.Müd.Devredildi.	20.09.2005
23-Z.Burnu Et Kom.	Kapatıldı	24.04.2003
24-Samsun Soğuk Hava Deposu	Samsun 19 Mayıs Ün. Devr.	03.05.2004
25-Manisa Et Kom.	May-Et Firmasına Satıldı.	12.05.2004
26-Kayseri Et Kom.	Konya Meram Bel.Devredildi.	08.11.2004
27-Konya Et Kom.	Kayseri Büyükşehir Bel.Devredildi.	08.11.2004

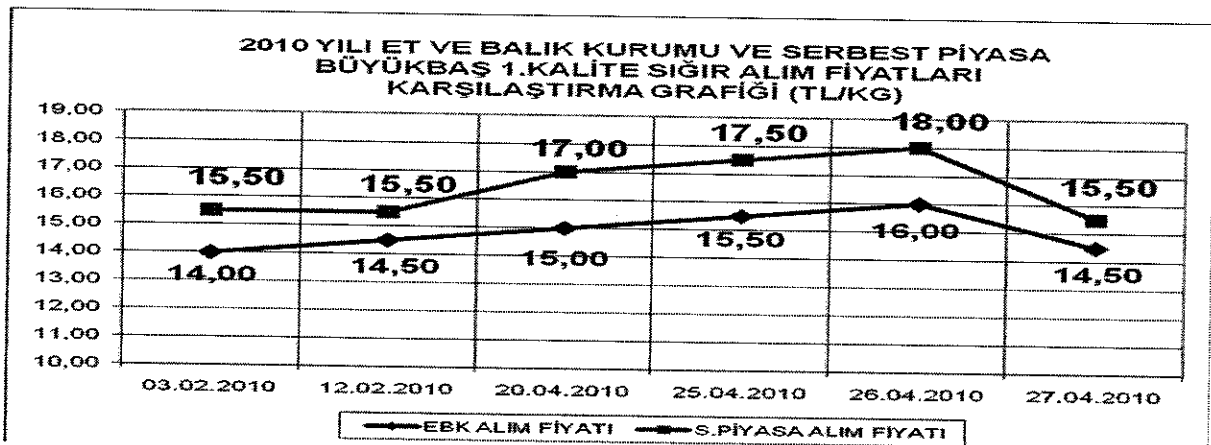
NOT:EBK 26.08.2005 tarihinde özelleştirme kapsamından çıkartılarak Tarım ve Köyşleri Bakanlığına ilgili kuruluş olarak bağlanmıştır.

Soru 6) Kurumca, kamu kurum ve kuruluşlarına da et tedarik edilmekte midir? Edilmekte ise hangi kamu kurum ve kuruluşlarına yıllık ne miktarda et tedariki yapılmaktadır?

Cevap 6) Et ve Balık Kurumu dağıtım imkânları ve talep edilen ürün çeşitleri çerçevesinde çok sayıda kamu kuruluşuna et ve et ürünleri satışı yapılmaktadır. Bunlar arasında askeri birlikler, bakanlıklar, hastaneler, okullar ve üniversiteler gibi birçok kamu kurum ve kuruluşu ile bu kuruluşlara ait sosyal tesisler yer almaktadır. Et ve Balık Kurumunca 2009 yılında gerçekleşen toplam 14.703.575 kg olan kırmızı et satışının 12.619.622 kg Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ve 1.551.984 kg ise diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılmıştır. Perakende satış mağazalarımız ve diğer serbest müşterilere yapılan satış miktarı ise 532.969 kg'dır. Bu miktarın toplam satışlarımıza oranı ise % 3,62'dir.

Soru 7) Kurumun büyük miktarda ve yüksek fiyatlarla piyasadan et almasının et fiyatlarının artmasında etkili olduğu ve "esas spekülâtörün EBK olduğu" iddiaları doğru mudur?

Cevap 7) Et ve Balık Kurumunun hayvan alım fiyatları her zaman serbest piyasa fiyatlarının gerisinde seyir izlemiştir. Bu durum aşağıdaki grafikte de belirgin bir şekilde görülmektedir.

Soru 8) Kurumun piyasadan et alış fiyatlarıyla tedarikçisi olduğu kurumlara verdiği et satış fiyatları arasındaki farkın son bir yıldaki değişimi nasıldır?

Cevap 8) Et ve Balık Kurumunun 2009 yılında kırmızı et alım ortalama fiyatı 9.76 TL ve ortalama satış fiyatı 10,77 TL olup, alım ve satış fiyatları arasındaki ortalama fark %11,30 olarak gerçekleşmiştir.

Soru 9) Kurumun piyasadan yüksek fiyattan et alıp düşük fiyattan et satarak zarar ettirildiği doğru mudur?

Cevap9)Et ve Balık Kurumu satış fiyatlarının belirlenmesinde kârlılık esası göz önünde bulundurulmakta olup satış fiyatı, maliyet fiyatı üzerine belirli miktarda kar marjı ilave edilmek sureti ile tespit edilmektedir. Et ve Balık Kurumu Mağazalarında ve kamu kuruluşlarına yapılan perakende satışlarda zararına satış söz konusu değildir.

Ancak 2009 yılında toplam satış hacminin yaklaşık %86'lık payına sahip ve en büyük müşteri gurubu olan MSB ile protokolün yapıldığı günün piyasa koşullarında alış fiyatı ortalama 8,75 TL iken MSB'ye satış fiyatı 11.00 TL olarak belirlenmiştir. Protokol bir yıllık sabit fiyatla yapıldığından ve 2009 yılı içerisinde kırmızı et fiyatlarında ortaya çıkan beklenmeyen aşırı artışlardan dolayı sadece MSB'ye yapılan satıştan zarar söz konusu olmuştur.

Soru 10) Kurumun son üç hesap dönemine ait kâr/zarar durumu nasıl gerçekleşmiştir?

Cevap 10) Et ve Balık Kurumunun son 3 yıllık kar/zarar durumu 2009 yılı içerisinde kırmızı et sektöründe ortaya çıkan bir takım olumsuzluklara rağmen teknolojik açıdan altyapısını yenilemesi ve gerek kapasite kullanımı gerekse işletmecilikte verimlilik ve kârlılık esaslarının sıkı bir şekilde uygulaması neticesinde zarar miktarını azaltmayı başarmıştır.